

**Министерство образования и науки Украины
Национальная академия педагогических наук Украины
Ассоциация университетов Украины
Одесская областная государственная администрация
Одесский городской совет
Одесский областной институт усовершенствования учителей
Образовательно-культурный центр «Институт Конфуция»**

**ЮЖНОУКРАИНСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ К. Д. УШИНСКОГО**

МАТЕРИАЛЫ

III МЕЖДУНАРОДНОГО КОНГРЕССА

**«ГЛОБАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ В УНИВЕРСИТЕТСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ»**

18-21 мая 2017 года

Место проведения:

**Южноукраинский национальный педагогический университет
имени К. Д. Ушинского
(г. Одесса, ул. Старопортофранковская, 26)**

**Одесса
2017**

МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Дика Н. Д.

ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет», Україна

Державний стандарт базової початкової освіти ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів та зумовлює засвоєння змісту початкової загальної освіти в умовах активної взаємодії вчителя і учнів та сприйняття учня суб'єктом навчального процесу. Відповідно від сучасного вчителя початкової школи вимагається бути готовим до постійного включення учня в активну навчальну діяльність, що можна забезпечити шляхом використання на уроці інноваційних підходів до навчання.

В процесі проведеного аналізу педагогічної практики студентів 4 курсу психолого-педагогічного факультету КДПУ було з'ясовано, що студенти практично не використовують інноваційні технології у своїй педагогічній діяльності, що засвідчує не сформованість у них готовності до інноваційної діяльності. Студенти-практиканти 1 курсу, що отримують ступінь вищої освіти «магістр» або навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст», вже маючи достатні знання в галузі інноваційних технологій в освіті, також обмежено використовують інноваційні підходи до навчання учнів початкової школи. А з огляду на модернізацію національної системи освіти та доволі часту перебудову навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів (останні в 2012 та 2016 н.р.), майбутній вчитель повинен швидко реагувати на сучасні виклики та адаптуватися до нововведень через інноваційні педагогічні технології.

Спираючись на дослідження І. Беха, Л. Коваль, Я. Кодлюк, Є. Пехоти, С. Подмазіна, Я. Савченко, А. Хуторського та І. Якиманської стосовно особистісно зорієнтованого навчання, зокрема відмічаємо необхідність у формуванні таких педагогічних кадрів для початкової школи, які будуть здатні на практиці реалізувати ідеї особистісно зорієнтованої парадигми освіти засобами інноваційних підходів у навчанні.

Проведене нами анкетування вчителів початкової школи на предмет використання особистісно зорієнтованих технологій навчання показало, що контингент учителів віком від 21 до 30 років є більш відкритим до експериментів, прояву творчої активної позиції в конструюванні навчального процесу, урізноманітненні традиційної моделі навчання інноваційними підходами. Серед опитаних респондентів 55% виявилися поінформованими в галузі інноваційних підходів до навчання, і з них лише 48% – використовують ідеї особистісно зорієнтованого навчання на своїх уроках [3, с. 148]. Отримані результати також засвідчують про недостатньо сформовану готовність у молодих учителів до запровадження інноваційних підходів до навчання учнів початкової школи.

За І. Дичківською, готовність до інноваційної педагогічної діяльності тлумачиться як особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами та засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості й рефлексії [1, с. 289]. Як і О. Пехота [4], вважаємо, що найголовнішим компонентом готовності майбутнього вчителя до професійного зростання є мотиваційний компонент, який забезпечує його спрямованість на особистісно-технологічні зміни.

Доктор педагогічних наук Л. Коваль наголошує не тому, що у підготовці майбутніх вчителів початкової школи, готових до застосування інноваційних технологій навчання необхідно дотримуватися певних умов: розвиток індивідуального стилю професійної поведінки на основі активної діяльності та комунікативної взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу; активізацію мислення студентів; формування професійних цінностей, моральних принципів як найважливішої передумови професійної орієнтації фахівця на усвідомлення ролі технологізації процесу навчання в початковій школі [2, с. 83].

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності молодого фахівця впливає на формування його інноваційної компетентності, яку складає «система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми» [1, с. 290]. Компонентами цієї педагогічної компетентності є: поінформованість про інноваційні педагогічні технології; належне володіння їх змістом і методикою; висока культура використання інновацій у навчально-виховній роботі; особиста переконаність у необхідності застосування інноваційних педагогічних технологій. Ці компоненти, на нашу думку, можуть ґрунтуватися лише на сталій внутрішній мотивації майбутнього фахівця в галузі початкової освіти.

Зауважимо, що мотивацією майбутніх вчителів початкової школи можуть бути зовнішні мотиви, такі як намагання здобути визнання вчителів, методистів, адміністрації, батьків учнів; намагання отримати високу оцінку своєї педагогічної діяльності; намагання привернути до себе увагу; отримання у майбутньому матеріального прибутку тощо.

Навчаючись педагогічній справі, студент, на відміну від досвідченого вчителя, досліджує останні тенденції та ефективні інноваційні підходи в освіті – відповідно є більш теоретично обізнаним. Проте, готовність до експериментальної діяльності і нововведень блокується страхом помилитися, виокремитися або отримати шквал критики. Відповідно, у майбутнього вчителя початкової школи повинна бути сформована внутрішня мотивація до запровадження інноваційної діяльності, на кшталт пізнавальний інтерес щодо дослідження існуючих інноваційних процесів та підвищення ефективності навчально-виховного процесу.

Звертаючи увагу на те, що педагогічна компетентність учителя полягає у єдності його теоретичної та практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності [1], яка повинна базуватися на сталій внутрішній мотивації, забезпечення формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя початкової школи вважаємо можливим за таких умов:

- високий рівень освіченості в галузі інноваційних підходів до навчального процесу учнів початкової школи, що забезпечується наступністю вивчення дисциплін з методики навчання предметів початкової школи і інноваційних підходів у вивченні цих предметів;
- здатність до швидкого реагування на зміни в освітньому середовищі через постійне дослідження діючих стратегічних документів в галузі початкової освіти;
- формування навчально-пізнавального інтересу у процесі вивчення навчальних дисциплін з використанням активних методів навчання: обмін думками, ідеями; організація занять у формі дискусії з вільним спілкуванням або ділової гри; включення студентів в обговорення проблемної ситуації тощо;
- забезпечення позитивного ставлення до експериментальної діяльності у професійному становленні майбутніх вчителів початкової школи під час педагогічної практики.

Література

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., допов. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.
2. Коваль Л.В. Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті розвитку початкової освіти : монографія / Людмила Вікторівна Коваль – [2-е вид., перероб. і допов.]. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. – 343 с.
3. Майбородюк Н.Д. Дидактичні умови формування усвідомленого ставлення до навчання в учнів початкової школи / Наталя Дмитрівна Майбородюк – Дис. канд. пед. наук: 13.00.09, Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Т., 2014. – 200 с.
4. Пехота О.М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навч. посіб. / О. М. Пехота, В. Д. Будак, А. М. Старева та ін. ; за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. – К. : Вид-во АСК, 2003. – 219 с.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Довженко Т. О.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна

Упевнена інтеграція України до європейської спільноти зумовила реформування української школи в цілому та початкової ланки освіти зокрема. Зараз ми активно аналізуємо основні положення концепції «Нової української школи», обговорюємо як наповнити новим змістом традиційні дисципліни, як надати підготовці вчителя початкової школи не просто траєкторії компетентнісного підходу, сформувати компетенції життєтворчості, життєздатності, активної реалізації власного потенціалу. Такі зміни назрівали давно і є очікуваними для нас та власне й усіх, хто пов'язаний з початковою ланкою освіти. Маємо не лише реалізувати оновити зміст навчання відповідно до нових програм, настав час концептуально нових підручників, і вчитель сьогодні має знати набагато більше, ніж це було, скажімо, 50 та навіть 25 років тому. Цілком зрозуміло, що це зумовило зміни й у навчальних планах підготовки студентів факультетів початкового навчання. Реалії вимагають, щоб ми якісно оновили наповнення цих планів. Сьогодні чинними є різні програми навчання: традиційна, програми з поглибленим вивченням предметів, програми розвивального навчання, програми науково-педагогічного проекту «Інтелект України», авторські програми вчителів гімназій, колегіумів, ліцеїв. До роботи в умовах проектних технологій має бути готовим кожен випускник факультету початкового навчання.

Одним з пріоритетних напрямів реформування української школи є пошук нових підходів до навчання. Так, в умовах викладання традиційного курсу «Методика навчання української мови» варто показувати роботу вчителя за авторськими методиками навчання читання. Сьогодні крім